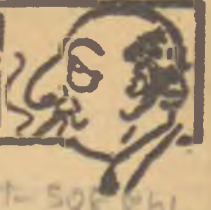

ESREF SEFIK'İN SOHBETİ

Mimar Sinan

YAVUZ Sultan Selim'in devşirmesi, muhteşem Süleyman'ın hassa mimarı Koca Sinan'ı ölüm yıldönümlerinde anıyoruz. Vatanın her köşesinde ve serihad boylarında yükselttiği ölümsüz âbideleriyle o koskoca artistin doğum yıllarını kutlamak daha yakışırdı.

YAVUZ Sultan Selim'in büyük zaferlerine yeniçeri olarak katılmış, aldığı şehirlerde kol gezmiş olan Koca Sinan, Yeniçerilikle nasıl öğündüğünü Şâir Sâiye yazdığı şu mısralarla anlatır:

- «Olup Yeniçeri çektim cefâyı»
- «Piyade eyledim nice gazayı»
- «Yolumla, san'atımla, hizmetimle»
- «Dahi akran içinde gayretimle»
- «Duruştum tâ ki tıfliyet çağından»
- «Yetiştim Hacı Bektaş Ocağından»

KOCA Sinan Yavuz Sultan Selim devrinde doğuda zaptedilmiş şehirlerdeki san'at eserlerini doya doya seyretmiş. Sultan Süleyman devrinde de mimar olarak gittiği Batı seferinde oraların değerli binalarını incelemiş, ordularımıza köprüler ve menzil hizmetlerini sağlayan tesisler yapmıştır.

YAVUZ Sultan Selim'den sonra tahta oturan Sultan Süleyman devrinin başlarında, Mimar Ali Usta ölünce, Lütfi Paşa'nın tavsiyesiyle koca Sinan Sermimarlığa getirilmiştir. Van gölünde gemi yapmağa kadar seferî hizmetlerin çeşitlerini başarmış, Sinan'ın İstanbul ve Edirne'de yükselttiği âbideler sivil mimarimizin şöhretini dünyaya yaymıştır. İstanbul'daki büyük âbidelerinden Süleymaniye camii âlemin hayranlığını kazandığı halde Koca Sinan Edirne'de binâ eylediği Selimiye Camii ile iftihar edermiş. Bu övünmenin, meslekî olmaktan ziyade islâmlık ve milliyet hislerinden doğduğunu kendi anlatışından farkediyoruz. Selimiye için Şâir Sai ve Evliyâ Çelebinin babasına anlattıklarının özelleri:

ŞEHZADE Camlini kalfalığımızda, Süleymaniye'yi ustahığımızda bina eyledik. Selimiye'yi ise san'at ve kudretimizin tamamını hasreyleyip meydana getirdik. Islâm ve Türk olma iftiharını, Selimiye'yi Ayasofya ile kıyaslayarak şöyle açıklamıştır:

AYASOFYA gibi bir binâ ve kubbe, islâm devletinde yapılmamıştır deyü keferelerin mimar geçinenleri, müslümanlara üstün liğümüz var derlermiş. Bu sözler kalbimde kalmıştı. Sultan Selim sayesinde kudretimi gösterip Selimiye Camlinin kubbesini, Ayasofya kubbesinden altı zira kaddin ve dört zira derinliğin ziyade eyledim. Hiç bir Padîşah bu kadar sarf ile Selimiye gibi bir bina yaptıрмаğa cesaret edemeyecektir.

EVLİYA Çelebi, Selimiye Camline, yirmi yedi bin yediyüz altmış kese harcandığını anlatır. Bu kadar parayı gümüş kuruşla ifade etmek istersek. 13.880.000 (Onüç milyon sekiz yüz seksen bin kuruş) gibi bir servet sarfedildiği meydana çıkar...

YÜZ yaşlarında hayata gözlerini kapayan Koca Sinan'ın bellibaşlı eserleri yaşından fazlayı bulur. Çoğu eserleri ni bakımsız ve harabe bırakmışız. Halbuki, kervansaraylar, medreseler gibi bazı eserleri, karakteri muhafaza edilerek günün ihtiyaçlarına uydurulabilir. O kadar iftihar ettiği Selimiye Camlinin zeminindeki dükkânlar yeni yeni onarılmaya başlandı. Üç sene evveline kadar Kör kovuklar halinde çiyen yuvaları gibi bırakılmıştı. Selimiye'nin dış avlusu ile çevresi de âbidenin lâyık olduğu ve gönül... i buralar onarılmamıştır. Yalnız Rüstem Paşa Kervansarayının Turistik bir otele elverişli tarzda restore edildiğini ve Sokullu Hamamının tamir edildiğini müjdelleyebilirim. Bu başlangıcın devamını temenni edelim.

